

Az ősnomádok életét éli egy havasi kunyhóban Szent-Györgyi Albert

(A Délmagyarország munkatársától) A magyar tudományos élet kitünősége: Szent-Györgyi Albert, egyetemünk Nobel-díjas professzora néhány héttel ezelőtt eltűnt Szegedről. Az a közhit alakult ki népszerű professzorunk eltűnése felett, hogy nyári szabadságának egy részét a Balaton mellett, Tihanyban tölti, ahol — mint arról legutóbb részletesen beszámoltunk — a Biológiai Kutató Intézet igazgatói székébe várják. Szent-Györgyi Albert professzor valóban eltűnt Tihanyban tíz napot s résztvevett a biológusok ottani nyári értekezletén, Tihanyból azonban már július végén eltávozott. Azóta egyszerűen nyoma veszett... Illetőleg akkor az a vélemény alakult ki tudományos körökben, hogy Szent-Györgyi Albert valószínűleg Svájcba utazott, ahol a lausannei egyetemen disz-doktorrá avatják.

Ezekután elképzelhető, milyen nagy volt néhány szegedi turista meglepetése, amikor a Radnai-havasokban járva, egy primitív kis menedékházban, 1650 méter magasságban felfedezték Szent-Györgyi professzort, világhírű Nobel-díjasunkat, amint az ősnomádok életét éli és hajnali 6 órától nap-áldozatig turistáskodásnak, a levegő és napfény élvezetének szenteli magát...

Szegediek a Lóhavason

— Óradnáról indultunk s Boreken keresztül akartuk megmászni a Radnai havasok hegygerincét. Azonban a hegygerinc olyan sürű ködbe burkolódzott, hogy kerülővel tudtunk csak átvérgetni a heggyen s estére a Lóhavason 1650 méter magasságban lévő »Anikó« menedékházig jutottunk el, — mesélte az egyik szegedi turista, aki beszámolt nekünk arról a kedves kalandról, amelyben a Radnai havasokon része volt. — Nagyon fáradtak voltunk s nem éppen kellemesen érintett a hír, hogy a menedékház »foglalt«. A menedékház lakóival nem is találkoztunk akkor este s mi a menedékháznak kinevezett primitív kis fészert mellé épített istállóban aludtunk. Csak egy vékony deszkafal választott el a menedékház lakóitól, akik már nyugalomra tértek. Mi bizony jó hangosan diskuráltunk egy ideig és nem is sejtettük, hogy kinek a pihenését zavartuk meg. Arról ugyan, hogy megzavartuk volna az éjszakai pihenést, másnap egy szó sem esett, de mégis röstelkedtünk, amikor reggel korán — még 6 óra sem volt — találkoztunk kint, a havasi pázsiton Nobel-díjas professzorunkkal: Szent-Györgyi Alberttel...

A turista eleven színekkel írta le, hogyan él már hetek óta a Lóhavason, 1650 méter magasságban, a legnagyobb egyszerűségben és igénytelenségben Szent-Györgyi Albert. Hajnali 6 órakor mezítlenül, uszódresszben végzi sétáját a havasi gyepen, majd kirándulásokkal telik

el napja. Az »Anikó« menedékház, ahol sógornőjével és Kramár professzorral lakik, az elképzelhető legegyszerűbb havasi faház, benne a legszükségesebb bútordarabokkal. A bútorok fenyőfából, havasi módon készültek és a legkisebb kényelmet biztosítják csupán. Szent-Györgyi professzornak étkezése is legegyszerűbb, úgy él és étkezik, mint az a havason a legelszántabb turisták szokása. Az igazi tudós szerénységével és igénytelenségével válasszotta ki ezt a helyet, közel az Isterhez és a szent természethez és távol a világ zajától, az emberekétől... Így készül világhírű professzorunk a további munkára, amelyből — minden bizonnyal — még sok haszna lesz az egyetemes emberi haladásnak.

Esküvő a havason

Igen kedves epizódja volt a szegedi turisták ott tartózkodásának az a havasi esküvő, amelynek leírása Nyirő József, vagy Tamási Aron tollára méltó. Egy havasi legényt és leányt áldott meg a katolikus egyház ott fenn, az Isten kék egének szomszédságában. Virágos oltárt állítottak fel a havason, másfélezer méter magasságban és a borsabányai plébános jött fel az esküvői szertartás elvégzésére. A kántori tisztet — ilyesmi nem volt a közelben — a szegedi ifjuság egyik legnépszerűbb és legkitűnőbb nevelője: Majtényi Béla hitoktató vállalta magára, aki a turistacsoport tagja volt.

Az esküvő közönsége igen előkelő volt. Sok turista ment fel a Lóhavásra, hogy jelen lehessen ezen az eredeti mennyegzőn s ezek között fővárosi és erdélyi társadalmi vezető emberek is voltak. Megelent az esküvőn Szent-Györgyi Albert professzor, sógornője és Kramár Jenő orvostanár társaságában. A borsabányai plébános, amikor megpillantotta a násznép között Szent-Györgyi Albertet, a házasulandóhoz intézett beszédének legnagyobb részét a magyar tudományosság Nobel-díjas kitűnőségének magasztalására fordította... A másfélezer méter magasságban, Isten szomszédságában érces hangon emelte ki a magyar szellemi élet diadalát, Szent-Györgyi Albert tudományos munkásságát, mint az Isten különös kegyét, az emberi haladásba és felbrendülésbe vetett hit eleven példáját...

A szép beszédre Szent-Györgyi Albert utánozhatatlanul kedves, elbájoló modorban és tudóshoz illő szerénységgel válaszolt. Elhárította magáról a sok díszítő jelzőt és dícsértet, ehelyett az új házaspárnak kívánt békét, boldogságot és sok szerencsét. Szent-Györgyi Albert egyébként ezuttal mutatkozott be először, mint — költő. Rögtönzött, rendkívül szellemes versben szökött az új házassághoz, hasonlóan a havasi esküvőkön szokásos rigmusos köszöntőkhöz. A Nobel-díjas

tudóst úgy is mint költőt és úgy is, mint egyszerű, jószágosszívű embert lelkesen ünnepelte a havasi esküvő közönsége.

A turisták a következő napon tovább mentek és elbucsztak Szent-Györgyi professzortól s társaságától, akik még ott maradtak a ha-

vason, hogy tovább élvezzék a szent természet nagy szabadságát és a bucsuzó nyár minden szépségét, amit csak a másfélezer méter magasságban találhat meg igazán és tisztán a békére és evangéliumi egyszerűsége vágyódó ember...

(cs. p.)

A nyilas eszméáramlatok alkonya Szegeden

A magyar gazdák józanságán megbukott a tanyai nyilas szervezkedés

(A Délmagyarország munkatársától) Amikor a tanyai nyilasmozgalomról írunk, külön kell választani Felsőtanyát és Alsótanyát. Felsőtanyán, Szatymazon a nyilasmozgalom soha sem talált termőtalajra. Ez egész természetesen látszik, mert a nyilas »eszméáramlat« nem tudta áttörni azt a befolyást, amit a szatymazi szőlőbirtokosok az ottani szegényemberekre gyakorolnak. Ennél is nagyobb elismerésre számíthat a csengeleieknek, talán a legszegényebb városi bér-lőknek józansága, amely szintén ellenállt a nyilasok próbálkozásainak. Magában Felsőközponton annál jobban virult a nyilasmozgalom, különösen 1938-ban, amikor vitéz Pottyondy József állami iskolai igazgató állott a nyilasszervezkedés élén, agitációját nem minden eredmény nélkül folytatta. Pottyondy működését azonban megtörte az 4600-as belügyminiszteri rendelet, amely megtiltotta, hogy állami tisztviselő a nyilaspártnak tagja legyen. Pottyondy ennek a rendeletnek eleinte ellenszegült, ezért elhelyezték Felsőközpontból. Azóta nincs, aki mozgassa s meg is szűnt a nyilas mozgolódás Felsőtanyán.

Alsótanyára Szőreg felől rajzottak be Domaszék és Zákány felé a nyilas propagátorok, az ottani józan gazdák azonban nem bizonyultak alkalmas talajnak a nyilas eszmék számára... Bezdán Sándornak és barátainak rövideen távoznuk kellett.

Nem minden eredmény nélkül való volt a nyilasok mozgalmataiokházán. Ott különösen az ifjúságot sikerült maguk mellé állítaniok a Szegedről kiránduló nyilas hírlapíróknak. Magában Alsóközpontban, illetőleg Mórahalomban szerzett nyilas nem sok volt. Ott Melegh Géza, Csányi Sándor, Gagó József iparosok és a kiscsáda Szécsi Antal voltak a »hangadók«. Mögöttük természetesen nem mint »nyilas testvérek«, hanem csak mint szélső jobboldali álláspontjukról ismert emberek, akik tettek és tesznek állandóan hangosan vallomást szélsőjobboldalosságuk mellett. Ők ugyan gondosan figyelnek arra, hogy a belügyminiszteri rendeletet meg ne szegjék, de ha alkalmuk van, nem mulasztják el a nyilas sajtóban állandóan ismétlődő frázisokat az »új Európáról«, az »új világről«-ről hangoztatni. Ők természetesen soha sem voltak tagjai a nyilas pártnak, csak mint ismert szimpatizánsok tevékenykedtek és így tevékenységüket az eddigi kere-

tek között ma is nyugodtan folytathatják.

Volt idő, amikor az országot mentén fehérle kilométerköveken, sőt a meszeltörzsű fákon a zöld nyilas-kereszt virított. Ez már régen a múlté. S ha külsőségekből eszmék alkonyára lehet következtetni, akkor Alsótanyán is most a nyilas-kereszt mozgalom halálhőrgése hallik...

Rövidesen megkezdik a Szent Antal-kut építését Bronzöntvény helyett egyelőre műmárványból készül el a kut szoboralakja?

(A Délmagyarország munkatársától) Hétfőn délelőtt dr. Tukats Sándor főispán elnöklésével a Szent Antal-kutja elhelyezése ügyében értekezlet volt a városháza közgyűlési termében. Az értekezleten résztvevett dr. Pálffy József polgármester, dr. Pálffy György kultúratanácsnok, mint előadó, az örökhagyót pedig dr. Curry Richárd táblai tanácselnök képviselte. A bizottság tárgyalás alá vette Erdei Dezső szobrászművészt, a kut Sebestyén Endre építésmérnök által tervezett architektúrai megoldását bekoronázó szobormű alkotójának kérését. Erdei azt kérte a bizottságtól, hogy az eredeti kikötéstől eltérőleg ne az egész, hanem csupán félnagy-ságban készíthesse el a szoboralak modellt.

Sebestyén Endre építésmérnök felszólalásában részletesen kifejtette azokat a szempontokat, amelyek az eredeti előírásból való ragaszkodását indokolják. A bizottság végül is magáévá tette Sebestyén Endre álláspontját és kötelezte határozatában a szobrászművészt, hogy a szobormodell eredeti nagyságban szállítsa le. Az indokolás szerint a háború okozta bizonytalanságra való tekintettel kívánatos, hogy a modell eredeti nagyságban készüljön el, így addig is, amíg a bronzöntvény elkészülhet, azt átmenetileg egy márványhoz hasonló műmárványöntvénnyel helyettesíthetnék, amelyhez az eredeti nagyságban készülő modell mintául szolgálhatna.

A bizottság jóváhagyólag tudomásulvette a vállalkozókkal, kőfaragókkal és kőművesmesterekkel a kut felépítésére vonatkozólag kötött megállapodásokat. Ezek alapján most már rövidesen megkezdődik a díszkút építése is a fogadalmi templom tornyának város felé eső oldalán.